

Ert datum   Er referens
2021-11-12   A2021/01723
Datum   Vår referens
2021-11-12   SH

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Ds 2021:37

Kompetensföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag med verksamhet inom rekrytering, omställning och bemanning. Vår främsta uppgift är att säkerställa en fortsatt väl fungerande och expanderande bransch för kompetensföretag i Sverige på en föränderlig arbetsmarknad. Våra auktoriserade medlemsföretag inom omställning sköter idag stora delar av Arbetsförmedlingens matchningsuppdrag. Kompetensföretagen har tagit del av promemorian och lämnar följande synpunkter.

Inledning

Kompetensföretagen ställer sig i allt väsentligt bakom förslagen i promemorian men vill framföra förändringsförslag i vissa delar som kommer vara av väsentlig betydelse för ett effektivt genomförande av reformen. Utöver nedan ansluter sig Kompetensföretagen till Svenskt Näringslivs och Almegas yttranden.

- I ändringen av Lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten föreslås det att leverantörerna ska vara skyldiga att lämna de uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Kompetensföretagen vill tydliggöra att information bör vara relevant för verksamheten för att informationen ska gå att krävas in. Det finns annars en risk att myndigheten får en obegränsad rätt att ta del av all information och att det därigenom belastar både individ, leverantör och myndigheten, med onödig administrativ börda.
- Arbetsförmedlingen som myndighet har påbörjat sin process mot förändring. Viktiga steg på vägen har handlat om att förhålla sig till att fristående leverantörer utför en majoritet av uppdraget att matcha de arbetslösa individerna på arbetsmarknaden. Nästa steg behöver tillse att Arbetsförmedlingen går från att vara beställare till att agera som partner med de fristående leverantörerna. Myndighetens olika delar behöver på ett mer ingripande sätt inse att leverantörerna kommer att utföra uppdragen och därmed ges tekniskt stöd och delaktighet i myndighetens processer. Kompetensföretagen föreslår därför att myndighetens samverkan inom leverantörsforum fastställs.

- Det saknas i Promemorian en tydlig begränsning av Arbetsförmedlingens uppdrag, det är olyckligt då det skulle kunna öppna upp för myndigheten att kunna agera i en vidare definition.
- Arbetsförmedlingens uppdrag behöver förstärkas inom myndighetsutövningen, upphandlingen, uppföljningen och kontrollen av förmedlingsinsatserna.
- Kommuner ska inte fungera som leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser åt Arbetsförmedlingen i konkurrens med privata aktörer. Här efterfrågar Kompetensföretagen tydlighet från regeringen. Utvecklingen av digitala tjänster och ett distansoberoende stöd till individer som har utvecklats under pandemin är erfarenheter som behöver tas tillvara. Samtidigt bör man beakta den regionmodell som Arbetsförmedlingen har valt i uppbyggnaden av STOM och därefter KROM. Dessa delar påverkar vad som kan betraktas som vita fläckar och möjligheterna för de arbetslösa att nås av en mångfald av leverantörer.

3.3.1. En sammanhållen statlig verksamhet

Kompetensföretagen ställer sig bakom regeringens ställningstagande att arbetsmarknadspolitiken fortsatt ska vara nationellt sammanhållen och med statlig finansiering. Därigenom sker insatserna likvärdigt och effektivt över hela landet. Lika viktigt är att ansvarsfördelningen mellan stat och kommun kommer att fortsätta enligt den modell som nu råder.

Det framgår av promemorian att Arbetsförmedlingens uppgifter i egen regi kommer att minska och att deltagare i förmedlingsinsatser inte ska stödjas med sådan matchning och arbetsgivarkontakt som leverantörerna ska utföra enligt avtal. Kompetensföretagen tillstyrker detta.

Det behöver dock förtydligas vilka av dagens uppgifter som Arbetsförmedlingen kommer att sluta med respektive minska och i så fall i vilken utsträckning? Kompetensföretagen anser att det är ett naturligt steg att fortsätta minska ner myndighetens egna förmedlingsinsatser i takt med att de fristående leverantörerna i högre grad utför förmedlingsinsatserna. Detsamma gäller stödet till arbetsgivare vilket också i huvudsak tas över av leverantörerna av förmedlingsinsatserna.

3.3.2 Likvärdig service i hela landet

Likvärdig service i hela landet är en självklarhet. Under pandemin gjordes konkreta och tillfälliga anpassningar som innebar att leverantörerna anpassade sig från fysiska till digitala möten med de arbetssökande, vilket visade sig fungera väl. Kompetensföretagen välkomnar därför att regeringen lyfter möjligheten att använda digitala kanaler.

De problem som har lyfts upp med "vita fläckar" i tidigare utredningar hänger samman med hur Arbetsförmedlingen utformar områdena för de upphandlade tjänsterna och i vilken omfattning som digitala tjänster och gränsöverskridande stöd används. Enligt Riksrevisionens granskningsrapport (RIR 2020:13) av Stöd och Matchning (STOM) handlar det om mindre än en procent av populationen som står utan service. Utöver att dra nytta av digitaliseringen finns det andra tillvägagångssätt. Myndigheten kan upphandla tjänsterna särskilt i den aktuella regionen. Det kan vara så att leverantörerna behöver ha anpassade villkor eller ersättningar för att ha förutsättningar att driva verksamhet i den aktuella regionen. Detta bör prövas primärt. En andra möjlighet är att Arbetsförmedlingen definierar om sina leverantörsområden. Genom anpassningar kan man skapa möjlighet för leverantörer att agera från en annan plats i en förstora region.

Ett eventuellt behov av kvarvarande statliga insatser, eller för den delen kommunala verksamheter, bör därför omvärderas i ljuset av möjligheten att ändra på gränserna eller

dra nytta av den digitala utvecklingen. Det är olyckligt att det saknas en definition av vad som avses med en vit fläck. Kompetensföretagen anser därför att det är av vikt att regeringen i det kommande beredningsarbetet definierar såväl "närvaro" som vad som avses med "ett tillräckligt marknadsutbud".

Vidare menar Kompetensföretagen att regeringen behöver vara tydliga med att kommunerna inte ska utföra uppdrag i konkurrens med de fristående leverantörerna. Med föreslagen inriktning överlåter regeringen åt Arbetsförmedlingen att bedöma kommunala ansökningar om att få bli leverantörer. Det är mycket olyckligt eftersom kommunernas medverkan som konkurrenter riskerar att medföra allvarliga konkurrensproblem och ineffektivitet i systemen. Den kommun som blir konkurrent i systemet omöjliggör även förutsättningarna för att bygga upp en konstruktiv samverkan kring individen med de fristående leverantörerna. Dessutom står det sannolikt i strid med kommunallagen.

I dagens upphandlingar ges Extratjänster resultat i KROM något som Kompetensföretagen menar inte bör accepteras som resultat framöver.

3.3.3 Arbetsmarknadspolitiska insatser

Kompetensföretagen menar att avsnittet behöver förtydligas när det gäller Arbetsförmedlingens uppgifter och ansvar. Förmedlingsinsatserna ska utföras av fristående leverantörer och de arbetsmarknadspolitiska insatserna ska upphandlas.

I det kommande beredningsarbetet måste Arbetsförmedlingens roll definieras och förtydligas. Reformen måste leda till att Arbetsförmedlingens fokus framöver ska vara myndighetsutövning, anskaffning av upphandlade tjänster, uppföljning och kontroll av fristående leverantörer och av de arbetssökande.

Vidare ska Arbetsförmedlingen fortsätta ansvara för stöd till arbetsgivare i deras rekryteringsarbete. Kompetensföretagen menar att stödet till arbetsgivare bör vara en uppgift för de fristående leverantörerna av förmedlingsinsatser.

Extratjänster bör avvecklas och resurserna föras över till övriga arbetsmarknadspolitiska insatser. Extratjänster leder i mycket liten utsträckning till att arbetslösa får jobb och skapar därmed felaktiga incitament.

3.3.7 Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Kompetensföretagen delar regeringens förslag att Arbetsförmedlingen fortsatt ska ansvara för samverkan. Det ska inte råda någon osäkerhet hos vare sig kommuner eller Arbetsförmedling om vem som ansvarar för samverkan, därför är det önskvärt att detta klagörs.

Samverkan mellan samtliga aktörer är en förutsättning för att uppnå bra resultat för de arbetslösa. De föreslagna lagändringarna bör förbättra förutsättningarna för informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och leverantörerna vilket är bra.

3.4 En ny arbetsmarknadspolitisk insats införs

Kompetensföretagen ställer sig bakom förslaget om att införa en ny arbetsmarknadspolitisk insats, så kallade förmedlingsinsatser. Den ekonomiska modellen bör utformas så att leverantörerna ges starka incitament att nå resultat i form av varaktigt arbete.

Kompetensföretagen delar även förslaget om en bred målgrupp för förmedlingsinsatserna även om det kan innebära att nuvarande valfrihetssystem måste breddas eller att myndigheten måste upphandla flera olika tjänster för att insatserna ska fungera för olika målgrupper.

Vi vill särskilt peka på att personer med funktionsnedsättning har samma behov av tillgång till arbetsmarknadspolitiska insatser som övriga arbetssökande och ska inte enbart vara hänvisade till Arbetsförmedlingens verksamhet i egen regi.

Ryckigheten i den nuvarande styrningen där målgruppen för förmedlingsinsatser beror på tillgängliga medel är inte önskvärd. Utgångspunkten måste vara att alla arbetslösa som har behov av stöd för att hitta nytt jobb ska kunna delta i förmedlingsinsatser.

3.3.5 Arbetsförmedlingens ansvar för beslut om insatser till enskilda

För leverantörerna i systemet är det viktigt att Arbetsförmedlingen fortsätter att ansvara för profileringen av de arbetssökande och att myndigheten även fortsättningsvis fattar myndighetsbesluten som rör enskilda. Den arbetsmarknadspolitiska bedömningen bör ersättas av det nya profileringsverktyget. Profileringen av de arbetssökande vid inskrivningen och planeringssamtalet bör avgöra behovet av att ta del av arbetsmarknadspolitiska insatser. På detta sätt vidgas målgruppen till alla arbetssökande och tiden i arbetslöshet får mindre betydelse.

3.4 En ny arbetsmarknadspolitisk insats införs

Kompetensföretagen ställer sig bakom förslaget om att en ny arbetsmarknadspolitisk insats, förmedlingsinsatser, ska införas. Arbetsförmedlingen behöver sätta fokus på kvalitet, effektivitet och resultat vid utformningen av den nya förmedlingsinsatsen. Även uppföljningen och kontrollen av leverantörerna bör vara utformade efter vilka resultat som skapas, inte efterkontorens storlek eller andra formella krav. För att lyckas behöver Arbetsförmedlingens dialog och partnerskap med de fristående aktörerna fortsätta att utvecklas.

3.5 Arbetsförmedlingens anskaffning av förmedlingsinsatser

Kompetensföretagen anser att i fråga om förmedlingsinsatser finns det mycket starka skäl att fortsatt använda LOV, som sätter kvaliteten i verksamheterna i fokus och skapar förutsättningar kvalitetskonkurrens. LOV skapar även möjlighet till kontinuitet i verksamheterna, till nytta för både arbetssökande och leverantörer. Nuvarande KROM-system samt även STOM som bygger på LOV, har visat sig vara ändamålsenligt för förmedlingsinsatser. Det kan dock inte uteslutas att även LOU kan visa sig vara ändamålsenlig i vissa specifika situationer. Med detta sagt tillstyrker Kompetensföretagen förslaget att Arbetsförmedlingen ska ha mandat att välja vad som är mest ändamålsenligt.

3.5.3 Den enskildes möjlighet att påverka valet av leverantör

Kompetensföretagen ställer sig bakom förslaget om att deltagarna ska kunna påverka valet av leverantörer och att leverantörer inte ska kunna neka att ta emot deltagare.

Promemorian efterfrågar system med en mångfald av leverantörer vilket är bra. Myndigheten behöver dock ställa krav som likabehandlar de fristående leverantörerna samtidigt som utförandet sker med en god kvalitet under hela leveransperioden. Först efter det kan det tydliggöras vilka fristående aktörer som kommer att lägga anbud, tilldelas och efter det, delta som leverantörer.

3.5.5 Ersättningsmodellen

Kompetensföretagen tillstyrker förslaget att ersättningsmodellen för de upphandlade tjänsterna ska ge incitament att nå resultat. Men ersättningen behöver också differentieras efter målgruppens förutsättningar. Även regionala/lokala arbetsmarknadsförutsättningar kan behöva återspeglas i ersättningsens utformning för att system som ge god täckning över hela landet. Ersättningsnivåerna kan även behöva korrigeras i takt med svängningarna i konjunkturen.

4.2 Sekretess inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Promemorian beskriver den sekretess avseende uppgifter om enskildas personliga förhållanden som finns inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Sekretessen omfattar exempelvis enskildas personuppgifter som förekommer i samband med arbetsförmedling, yrkesvägledning, arbetsmarknadsutbildning och så vidare.

Nuvarande sekretessbestämmelser behöver uppdateras och anpassas till reformen av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen handlar upp flera olika tjänster och insatser av fristående leverantörer. Det medför ökar behov av att lämna uppgifter till de fristående leverantörerna. Kompetensföretagen delar bedömningen av behovet av nya sekretessbestämmelser och ställer sig bakom regeringens förslag.

Men Kompetensföretagen vill samtidigt vara tydliga med att de fristående leverantörerna inte ska omfattas av offentlighets- och sekretesslagen (OSL), inte följa offentlighetsprincipen eller utföra sekretessprövningar på förfrågningar från arbetssökande enligt de regler som myndigheter följer.

4.4.2 En särskild sekretessbrytande bestämmelse införs för Arbetsförmedlingen

Många leverantörer till Arbetsförmedlingen har vittnat om att det finns ett stort behov att få ta del av information om de arbetssökandes förutsättningar för att effektivisera sina insatser och kunna nå målen med uppdraget. Det kan till exempel handla om den arbetsmarknadspolitiska bedömningen och eventuella begränsningar av de arbetssökandes sökområden. Leverantörerna behöver snabbt få korrekt information om vilka anställningsstöd den arbetssökande kan vara berättigad till.

Det framgår av promemorian att det kan vara svårt att specificera vilka uppgifter som Arbetsförmedlingen kan behöva lämna till leverantörerna och att detta kontinuerligt behöver vara föremål för utveckling. Detta får emellertid inte hindra processen att lämna ut uppgifter som innebär att tjänsterna för den arbetssökande kan göras kontinuerligt bättre.

Det är betydelsefullt att det omedelbart etableras en praxis för vilken information om de arbetssökande som snabbt kan ges till leverantörerna. I den bör bland annat ingå den arbetsmarknadspolitiska bedömningen, handlingsplanen, sökta arbeten och vilka anställningsstöd en arbetssökande kan vara berättigad till. Kompetensföretagen ser gärna att utvecklingen av vilka uppgifter som ska lämnas till leverantörerna görs i dialog och kan ske inom ramen för arbetet i Arbetsförmedlingens leverantörsforum. Det är också viktigt att de uppgifter som leverantörerna behöver skyndsamt lämnas ut från Arbetsförmedlingen.

5.2 Leverantörers skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Kompetensföretagen ställer sig bakom den intention som finns i lagförslaget. Vi förstår att Arbetsförmedlingens behöver få löpande uppgifter om de arbetssökande som deltar i insatser hos leverantörerna. Lagförslaget behöver dock kompletteras med ett tillägg om att Arbetsförmedlingen enbart, genom föreskrifter, kan begära in uppgifter från leverantörerna som anses relevanta och ändamålsenliga. Risken är annars stor att alltför omfattande administrativ börda läggs på leverantörerna från myndigheten.

6.3 Personuppgiftsbehandling hos leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser

I rekryterings- och omställningsuppdrag kan leverantörer i undantagsfall vara personuppgiftsbiträde. För det fall företaget behandlar (till exempel lagrar, analyserar och använder) personuppgifter för kundens räkning samtidigt som kunden ensamt bestämmer ändamålen och medlen med behandlingen behöver parterna ingå ett så kallat biträdesavtal för den behandlingen. Att bestämma ändamålen och medlen med

behandlingen innebär att kunden bestämmer varför och vilka personuppgifter som ska behandlas, hur länge och på vilket sätt utan inflytande från leverantören.

Kompetensföretagen menar att rollen som leverantören är i som personuppgiftsbiträde behöver förtydligas.

Stockholm 2021-11-12

Kompetensföretagen

Patrik Eidfelt

Stefan Holm

.....

.....